

לפרשת ראה – תשע"ד

עניין של ראייה

חנה בן כוכב

שורש שמותיהן של שלוש פרשיות בתורה הוא ר.א.ה.
בספר בראשית: וירא (פרק י"ח) - וירא אליו ה'
בספר שמות: וארא (פרק ו') - וארא אל אברהם
בספר דברים: ראה (פרק י"א) - ראה אנוכי נותן לפניכם

פעילות הראיה מְחִילָה בקליטת מראה, התבוננות בו, הבנת משמעותו, שיקול הדעת בהסכמה ובבחירה הנדרשת וסופו בחזון, בנבואה, בראיית העתיד, הנולד. התפתחו זו באה לידי ביטוי בשלש הפרשות הנ"ל.
בספר בראשית מתגלה ה' לאברהם כחום היום, אברהם נושא עיניו ורואה שלושה אנשים - מלאכים שאחד מהם מבשר לו על הבן שיוולד לו משרה אשתו ויהווה את המשך השושלת ע"י יצחק שיוולד.

בספר שמות מתגלה ה' למשה תוך כדי שליחות במצרים והעמות עם פרעה להוצאת בני ישראל. הקב"ה מזכיר למשה את בריתו עם האבות ואת הבטחתו להוצאת העם ממצרים. משה מבין את ההתגלות ואת שליחותו לקראת הגאולה

בספר דברים משה פונה לעם ישראל בנאום הפרידה לפני מותו ומכינם לעתיד הקרוב והרחוק, לכניסתם לארץ כנען וחייהם כפרטים וכעם לאורך הדורות

במלים "ראה אנוכי נותן לפניכם" הם מקבלים את יכולת הראייה שעוברת לכל יחיד ויחיד ולציבור כולו בהבחנה בין "הברכה" - קיום המצוות ל"קללה" - אי קיום המצוות ועזיבת הדרך שעליהם ללכת בה.
כדי להוביל אותם בדרך וכדי לתת להם את היכולת להצליח מוגש כאן מתווה חנוכי בשלבים ל"מלחמה" נגד אנוכיות וחמדנות.

הנחת היסוד היא כי "אחרי המעשים נמשכים הלבבות" כלומר המעשים יאפשרו ראיית התכלית ויפתחו את יכולת הראייה, ההבנה והמחשבה הראוייה והשקפת העולם באמצעות פעולות נתינה כפויות כגון מעשרות שונים, שמיטת כספים וצדקה.

הבסיס הרעיוני הוא כי רכושו של אדם ניתן לו ע"י הקב"ה ואין לו זכות בלעדית עליו. הוא חייב לתת מרכושו לזולתו. נתינה זותרמת הן לצד המקבל והן לצד הנותן. המקבל נעזר במה שקיבל אך גם מרגיש טוב הודות לדאגת הזולת כלפיו וכך יוצא מקשייו ובדידותו. הנמותן, היוצא מעצמו ומהסתגרותו בעולמו, חש אחריות לזולת, ע"י קיום נפש ואפילו רק אחת כאילו הציל עולם מלא. הפרידה מהממון האישי תוך מצוות המעשר השונות ומצוות שמיטת כספים מאפשרת לו את תחושת הנדיבות והשמחה על יכולת הנתינה.
תהליך זה אף הוא תלוי בראייה המתפתחת מהתגלות ה', הבנת התורה ומצוותיה וקיומם. יהי רצון שנזכה לכך שהקב"ה יאיר עינינו בתורתו ונוכל לדבוק במצוותיו.